

[Finansministeren.]

kopieringslamper for reproduktion, der anvendes i den grafiske industri, piezoelektriske krystaller sammenbygget i filtre og mælkemålere til anvendelse i mælketankbiler og mejerier. Ændringen under nr. 4 skyldes et ønske fra forsvarsministeriet om toldfrihed for ministrygningskabler, som ikke fremstilles her i landet.

Den i § 3 foreslåede nedsættelse af afgiften af ekstrakter af kaffe vil medføre, at afgiften på ny vil modsvare tolden på det til fremstillingen medgåede kvantum rå kaffe. Forbruget af rå kaffe til fremstilling af ekstrakt har i de senere år vist sig at være ca. 10 pct. mindre, end da afgiften i 1960 blev fastsat til 6 kr. 50 øre.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Socialministeren (Bundvad): Hermed skal jeg tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om børnetilskud og andre familieydelse.

Ved dette forslag overføres de bestemmelser om et almindeligt børnetilskud, som hidtil har været knyttet til skattelovgivningen, til den sociale lovgivning med den virkning, at tilskuddene vil blive udbetalt, normalt til barnets moder, i stedet for at blive fradraget ved skattebetalingen. Beløbene skal som hidtil ydes uden hensyn til modtagerens økonomiske forhold.

Lovforslaget optager samtidig bestemmelserne om børnetillæg til de sociale pensioner og børnebidrag efter loven om offentlig forsorg. Disse beløb, der hidtil har været reguleret efter modtagerens indtægt, skal fremtidig ydes uden hensyn til modtagerens økonomiske forhold.

I lovforslaget er endvidere optaget en bestemmelse om en moderskabsydelse, et kontant beløb, der gives til alle kvinder i anledning af en fødsel uden hensyn til økonomiske forhold.

Endelig er der i forslaget givet bestemmelser om erstatning for mistet arbejdsfortjeneste i form af dagpenge i en periode af 14 uger for alle kvinder, der udfører lønnet arbejde for andre, og om dagpenge ved fødsel i 4 uger for kvinder, der frivilligt har sikret sig dagpenge efter sygeforsikringsloven.

Formålet med forslaget er at skabe en

forbedring af forholdene for familier med børn og for enlige forsørgere og forsørgere, der modtager hjælp til deres egen forsørgelse i form af invalidepension, folkepension eller enkepension og derfor ikke er i stand til at bidrage væsentligt til forsørgelse af deres børn.

Spørgsmålet om, hvilken hjælp samfundet bør give familien, har været behandlet af udvalg nedsat under socialministeriet. Jeg skal henvise til den almindelige gennemgang af familiepolitiske spørgsmål, som er indeholdt i en betænkning afgivet i 1964 af det familiepolitiske udvalg, og til en redegørelse for et særligt emne, nemlig erstatning for mistet arbejdsfortjeneste som følge af svangerskab og fødsel afgivet i 1965. Betænkningen og redegørelsen er omdelt til tingets medlemmer.

I betænkningen fra det familiepolitiske udvalg er behandlet en lang række problemer. Et af dem er løst ved en lov af 25. marts 1964 om ændring af forsorgsloven.

Ved denne ændring gennemføres over en årrække forhøjelse af normalbidraget til enlige forsørgere, og den indtægtsgrænse, som tidligere var fastsat for adgang til at få bidrag udbetalt forskudsvis af det offentlige, er ophævet fra 1. april 1965.

Ved det forslag, som hermed fremsættes, søges andre spørgsmål løst.

Hjælpen til familien skal allerede begynde under svangerskabet, nemlig med moderskabsydelsen, som skal kunne deles, således at halvdelen kan udbetales før fødslen.

Ydelsen afløser mælkehjælpen, idet loven om denne hjælp til blive søgt ophævet fra det tidspunkt, da loven om børnetilskud og andre familieydelse skal træde i kraft. Mælkehjælpen har været en naturalydelse, og den har kun været ydet til kvinder med indtægt under en vis grænse og ikke til kvinder i landhusholdninger, der selv producerer mælk. Efter forslaget skal ydelsen være et kontant beløb og skal tilkomme alle.

Det er i overensstemmelse med tendensen inden for sociallovgivningen at lade en sådan ydelse tilkomme alle uden hensyn til økonomiske forhold, og det forekommer naturligt at gå over til en kontant udbetaling af ydelsen, således at kvinden selv efter eget skøn kan råde over den til udgifter i forbindelse med fødslen.

Værdien af mælkehjælpen er ca. 270 kr.

[Socialministeren.]

Moderskabsydelsen skal give en rigeligere hjælp, idet ydelsen er foreslået sat til 600 kr. Det tal, der nævnes i lovforslaget, er lavere, hvilket hænger sammen med, at ydelsen ligesom de øvrige satser i loven er fastsat efter pristallet 100 og derfor allerede med det gældende pristal vil være højere. Dette udgangspunkt er valgt, for at reguleringen kan ske i takt med reguleringen af andre sociale ydelser.

Forslagets bestemmelser om erstatning for mistet arbejdsfortjeneste som følge af fravær fra arbejde på grund af svangerskab og fødsel skal afløse de gældende regler for lønarbejdere. Disse regler er optaget i sygeforsikringsloven. Denne lov gør dog undtagelser for adskillige grupper af beskæftigede, således medhjælpere, lærlinge og funktionærer. Det er ikke tilfredsstillende, at den beskyttelse, en kvinde har i forbindelse med en fødsel, skal være forskellig efter, hvilken beskæftigelse hun har.

Det foreslås derfor, at der som almindelig regel gives ret til dagpenge i 14 uger omkring en fødsel til kvinder, der udfører lønnet arbejde for andre. Det skal dog være en forudsætning, at kvinden har en vis, fastere tilknytning til arbejdsmarkedet, og reglerne herom er på et enkelt område strengere end de gældende, idet der kræves en arbejdsperiode af mindst et halvt år inden for det sidste år, før dagpengene skal begynde at løbe. På den anden side er der foreslået en lempelse ved, at det ikke kræves, at kvinden skal være i arbejde, når dagpengene skal begynde at løbe.

Reglerne griber ikke ind i bestående regler på dette område. Den særlige beskyttelse, en kvinde kan have ved aftale eller gennem anden lovgivning, for eksempel funktionærloven, ændres ikke, men reglerne får den virkning, at de nedsætter arbejdsgiverens forpligtelse over for kvinden, idet den offentlige ydelse i et vist omfang træder ind i stedet for arbejdsgiverens.

Ved siden af denne regel om dagpenge til lønarbejdere foreslås indført en regel om dagpenge til frivilligt forsikrede for en periode af 4 uger. Den kvinde, der frivilligt tegner en dagpengeforsikring efter sygeforsikringsloven, vil ofte gøre det, fordi hun kan få et indtægtstab eller særlige udgifter under sygdom, f. eks. fordi hun arbejder

sammen med ægtefællen i en fælles virksomhed.

Efter forslaget vil disse kvinder blive hjulpet, idet en kvinde, der har tegnet en sådan forsikring, som offentlig ydelse i forbindelse med en fødsel vil kunne få det samme dagpengebeløb, som hun har sikret sig i sygdomstilfælde.

De dagpengebeløb, forslaget regner med, er de samme som efter sygeforsikringsloven, nemlig fra 1. april 33 kr. pr. dag for forsørgere og 26 kr. for ikke forsørgere og 13 kr. for frivilligt forsikrede.

Hvis sygedagpengene forhøjes, vil dagpenge i forbindelse med svangerskab og fødsel derved automatisk blive forhøjet.

Medens moderskabsydelsen og dagpengene er en hjælp i forbindelse med fødslen, er børnetilskud en hjælp til barnets forsørgelse gennem hele dets opvækst indtil det fyldte 18. år.

Børnetilskuddet får 2 former, det almindelige børnetilskud, som blot er en hjælp til forsørgelsen, men som dog kan gradueres efter behovet, og det særlige børnetilskud, der sammen med det almindelige børnetilskud i det væsentlige skal kunne dække udgiften ved forsørgelsen.

Det almindelige børnetilskuds grundbeløb er det beløb, der overtages fra skatte-lovgivningen. Det skal udbetales med 630 kr., hvortil kommer yderligere 350 kr. for børn af enlige forsørgere. Disse ydelser skal som hidtil være fritaget for beskatning. Bestemmelse herom vil blive optaget i skatte-lovgivningen.

Det fremsatte forslag betyder således ikke nogen almindelig forhøjelse af børnetilskuddene. Jeg vil dog gerne understrege, at regeringen er indstillet på en forhøjelse af tilskuddene, således som det er foreslået i finansministerens skitse til folketingssudvalget vedrørende lovforslaget om en almindelig omsætningsafgift. Regeringen mener imidlertid, at spørgsmålet om, på hvilket niveau det almindelige børnetilskud skal ligge, bør afgøres i forbindelse med overvejelserne om en skattereform.

Der gennemføres dog én vigtig ændring med hensyn til det almindelige børnetilskuds størrelse, nemlig at tilskuddet skal reguleres efter pristallet, således at det stadig kan udgøre samme andel af udgiften ved et barns forsørgelse.

[Socialministeren.]

For enkelte grupper af økonomisk vanskeligt stillede, nemlig enlige forsørgere og forældre, der begge modtager invalide- eller folkepension, indføres der endvidere som noget nyt en bestemmelse om, at det almindelige børnetilskud kan forhøjes. Denne forhøjelse sker gradvis for personer med indtægter under ca. 13.000 kr., og forhøjelsen udgør 60 kr. årlig for hver 500 kr., indtægten er mindre end det nævnte beløb af ca. 13.000 kr.

Med hensyn til udbetalingen gennemføres som nævnt den ændring, at tilskuddet udbetales kontant, medens det nu fradrages i skatten, og at udbetalingen normalt skal ske til barnets moder.

Endvidere betyder frigørelsen fra skatte- lovgivningens regler, at man ikke som nu kommer til at vente fra et halvt til halvandet år på den første ydelse, idet børnetilskuddet skal begynde at løbe fra kvartalet efter, at barnet er født. Til udgifter i forbindelse med fødslen har moderen jo i forvejen fået udbetalt moderskabsydelsen.

Endelig gennemføres der den ændring med hensyn til det almindelige børnetilskud, der udbetales uden hensyn til forsørgerens indtægter, at det også skal ydes, selv om barnet har indtægter og selvstændigt er ansat til skat. At 16—18-årige er selvstændigt ansat til skat, er ikke nødvendigvis udtryk for, at de har så store indtægter, at de kan klare sig selv, og da forældrene har forsørgelsespligten, indtil et barn er fyldt 18 år, er det rimeligt, at de får børnetilskuddet som en hjælp til udgifterne ved forsørgelsen. Det må derfor anses for rimeligt at ligestille alle børn under 18 år.

En anden regel måtte betyde, at man i hvert enkelt tilfælde skulle undersøge, om barnet havde indtægter, og stadig følge barnets forhold.

Det særlige børnetilskud ydes til personer, der hidtil har fået børnetillæg til de sociale pensioner eller børnebidrag efter forsørgsloven, nemlig enker og enkemænd og visse andre grupper af enlige forsørgere.

Det særlige børnetilskud svarer til det såkaldte normalbidrag, og der foreslås ingen ændring med hensyn til størrelsen af beløbet, der for tiden er 1.560 kr. årlig.

Der sker derimod en vigtig ændring med hensyn til adgangen til dette børnetilskud, nemlig at indtægtsgrænsen for adgang til tilskuddet ophæves.

Dette betyder, at de enlige forsørgere foruden det almindelige børnetilskud også har et beløb svarende til normalbidraget til hjælp til børnenes forsørgelse. Også enlige forsørgere med indtægt over den grænse, der hidtil har været gældende for at få hjælpen, har normalt ekstra udgifter til barnets forsørgelse, og meget taler for at yde hjælpen uden undersøgelse i det enkelte tilfælde.

Efter de gældende regler bortfalder invalide- og folkepension for personer på sær- forsørgsinstitutioner efter en vis tid og bortfalder straks for pensionister, der optages på alderdomshjem og plejehjem. Med pensionen bortfalder også de børnetillæg, der har været udbetalt til pensionen. Det må anses for mindre rimeligt, idet den, der er optaget på en institution, stadig er pensionist, men blot modtager sit underhold på en anden måde end som et kontant beløb. Den anden af forældrene, der har barnet hos sig, er stillet som en enlig forsøger. Det foreslås derfor, at børnetilskuddet bevares under disse forhold.

I ganske få tilfælde skal der ikke udbetales noget børnetilskud, nemlig når barnet forsørges af det offentlige, fordi det uden for hjemmet er under børneforsorg eller særforborg eller er under revalidering. Opholder barnet sig i hjemmet, kommer børnetilskuddet til udbetaling, selv om barnet er under forsorg. Det kan i denne forbindelse nævnes, at lovforslaget ikke udtømmer mulighederne for økonomisk hjælp til en familie med et handicappet barn. Der er også hjemmel til ad anden vej at hjælpe en sådan familie.

En særlig gruppe af enlige forsørgere er dem, der ikke lever sammen med den anden

[Socialministeren.]

af barnets forældre. I disse tilfælde gælder efter loven om børns retsstilling, at der kan pålægges bidrag til barnet, og dette bidrag kan forskudsvis udbetales af det offentlige med normalbidraget. Reglerne herom flyttes fra forsorgsloven til børnetilskudsloven.

Betingelserne for at få ydelserne efter loven er stort set de samme, som gælder for ydelser efter andre sociale love. Det forhold, at bestemmelserne om det almindelige børnetilskud overflyttes fra skattelovgivningen, kan medføre, at personer, der hidtil har modtaget tilskuddet, fordi de har været skattepligtige til staten, fremtidig ikke vil kunne få tilskuddet, f. eks. fordi de ikke har dansk indfødsret. Efter forslaget skal dog udlændinge fra lande, med hvilke der er konvention, kunne få ydelser efter loven, og dette er tilfældet med hensyn til mange lande i Europa.

Administrationen af loven skal efter forslaget ligge hos de sociale udvalg. Det er meningen, at arbejdet skal tilrettelægges så praktisk som muligt, og det skulle ikke give vanskeligheder, da der kun i forholdsvis få tilfælde kræves særlige undersøgelser, og en én gang erhvervet ret beholdes normalt.

Børnetilskuddet skal ikke søges, hvad der ellers er sædvanligt for ydelser efter sociallovgivningen. Det skal automatisk anvises gennem socialkontorerne. Moderskabsydelsen skal kun søges, hvis en del af ydelsen ønskes før fødslen. Derimod skal erstatningen for mistet arbejdsfortjeneste søges, idet der skal skaffes oplysninger om arbejdsforholdet og oplysninger fra sygekasserne. Det vil være nødvendigt med et samarbejde mellem sygekasserne og socialkontorerne på dette område.

Om enkeltheder i lovforslaget skal jeg i øvrigt henvise til bemærkningerne til forslaget.

En gennemførelse af lovforslaget vil kræve ændringer af de sociale pensionslove og af forsorgsloven og sygeforsikringsloven. Også skattelovgivningen må ændres i forhold til den bestående lovgivning. Forslag om de nødvendige ændringer vil senere blive fremsat.

Der vil også efter gennemførelsen af forslaget være familiepolitiske problemer at løse, men jeg har anset det for vigtigt at få gennemført de mest nødvendige ændringer

og fremsætter derfor dette forslag nu. Det er min opfattelse, at en gennemførelse af forslaget vil være en god hjælp for familier med børn, ikke mindst for de økonomisk svageste stillede familier og for de enlige forsørgere. Lovforslaget indeholder betydelige forbedringer for familierne, og med en gennemførelse af forslaget vil der være skabt et godt grundlag at arbejde videre på. Jeg skal derfor anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje folketing.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Arne Larsen*): På socialistisk folkepartis vegne skal jeg herved fremsætte forslag til lov om ændring i lov om omnibus- og fragtmandskørsel med motor køretøjer. Som motivering for lovforslaget skal jeg kort anføre følgende.

Det står ganske klart, at den gældende lov i det store og hele har været og er en nyttig lov, som administreret efter sit indhold og mening stort set tilfredsstillende klarer problemet med at regulere hele denne meget vigtige side af vort transport-erhverv. Dette har dog ikke udelukket, at der fra offentlighedens side i enkelte tilfælde har kunnet rejses en berettiget kritik af afgørelser i forskellige koncessionsspørgsmål. For nylig har en af landsnævnets afgørelser netop givet anledning til en sådan kritik — en kritik, som har medført stærke menings-tilkendegivelser såsom „grov og provokerende tilsidesættelse af det kommunale selvstyre“ m. m. I den omhandlede sag gav landsnævnet en privat koncessionshaver til-ladelse til fortsat drift endnu ét år, på trods af at de tre berørte kommuners kommunalbestyrelser med tilslutning fra Københavns amts trafikudvalg var blevet enige om at etablere et trafiksamarbejde, der skulle have taget sin begyndelse den 1. april i år.

På baggrund heraf finder vi, at loven i hvert fald på dette område indeholder en brist, som snarest bør rettes. Derfor foreslår vi, at der i § 3 indføjes et nyt stykke, som kort og godt siger, at i de tilfælde, hvor ansøgeren er statsbanerne, postvæsenet eller en eller flere kommunalbestyrelser og samtlige berørte kommunalbestyrelser anbefaler ansøgningen, skal vedkommende kompetente myndighed imødekomme denne. Herved forhindres det, at beslutninger taget i de kommunale råd tilsidesættes. Skulle